

**СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ
РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО
ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ**

05.04.2023

м. Київ

№ 70/7-рк/к

КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО
«ВОДОКАНАЛ ВИКОНАВЧОГО
КОМІТЕТУ ЛЕБЕДИНСЬКОЇ
МІСЬКОЇ РАДИ»

(конфіденційна інформація)

Щодо припинення бездіяльності, яка містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин та умов виникнення порушення законодавства про захист економічної конкуренції

На виконання доручення Голови Антимонопольного комітету України від 02.11.2021 № 13-01/1044 щодо здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність на регіональних ринках у сфері водопостачання та водовідведення, Східним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (надалі - Відділення) була надіслана вимога голови Відділення про надання інформації від 26.01.2022 №70-02/С-513/9 до КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ВОДОКАНАЛ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ЛЕБЕДИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ».

В ході аналізу відповіді, наданої КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «ВОДОКАНАЛ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ЛЕБЕДИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ» листом від 18.02.2022 № 35 (вх. № 70-01/969 від 11.04.2022), встановлено наступне.

КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ВОДОКАНАЛ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ЛЕБЕДИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ» (надалі - КП «ВОДОКАНАЛ», Підприємство) відповідно до інформації, розміщеної в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (надалі - ЄДР) за посиланням <https://usr.minjust.gov.ua>, засноване Лебединською міською радою, зареєстроване 02.08.1999, ідентифікаційний код юридичної особи - *(конфіденційна інформація)*. Місцезнаходження КП «ВОДОКАНАЛ»: *(конфіденційна інформація)*.

Відповідно до статуту КП «ВОДОКАНАЛ», затвердженого рішенням 71 сесії Лебединської міської ради VII скликання від 30.11.2020 № 1312-МР в новій редакції, останнє є юридичною особою з дня його державної реєстрації, має цивільну правоздатність та дієздатність, може від свого імені виступати в суді, господарському суді та третейському суді, набувати майнових та особистих прав, нести обов'язки. Підприємство є суб'єктом господарювання відповідно до діючого законодавства України.

Метою діяльності Підприємства є: надання послуг замовникам у сфері житлово-комунального господарства та здійснення виробничої, комерційної та іншої діяльності з метою отримання прибутку (доходу).

Згідно з інформацією, розміщеною в ЄДР за посиланням <https://usr.minjust.gov.ua>, КП «ВОДОКАНАЛ» здійснює такі види діяльності за КВЕД ДК 009:2010: *(конфіденційна інформація)*.

Таким чином, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «ВОДОКАНАЛ» є суб'єктом господарювання.

КП «ВОДОКАНАЛ» має ліцензію на провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення серії АГ за № 578027, видану Сумською обласною державною адміністрацією 11.10.2013, яка згідно з абзацом четвертим пункту 6 статті 21 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» є безстроковою.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

Згідно з статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сфері, зокрема, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення.

Отже, КП «ВОДОКАНАЛ» у розумінні статті 5 Закону України «Про природні монополії» є суб'єктом природних монополій на ринку централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 за № 317/6605 (надалі - Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

Відповідно до пункту 3.1. Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

Об'єктом аналізу є: КП «ВОДОКАНАЛ» - суб'єкт господарювання, який надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Відповідно до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначитися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

Статтею 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» визначено, зокрема, що:

централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води;

централізоване водовідведення - господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.

Згідно з пунктом 2 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення відносяться до комунальних послуг.

Відповідно до пункту 2 частини третьої статті 4 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до повноважень органів місцевого самоврядування відносяться повноваження з встановлення цін/тарифів на комунальні послуги.

Рішенням виконавчого комітету Лебединської міської ради від 16.12.2020 № 318 КП «ВОДОКАНАЛ» встановлені з 01.01.2021 тарифи на послуги з централізованого водопостачання за категоріями: населення – 18,94 грн. (з ПДВ) за 1м³, бюджетні установи – 21,14 грн. (з ПДВ) за 1м³, інші споживачі – 27,58 грн. (з ПДВ) за 1м³; на послуги з централізованого водовідведення за категоріями: населення – 34,43 грн. (з ПДВ) за 1м³, бюджетні установи – 38,44 грн. (з ПДВ) за 1 м³, інші споживачі – 50,14 грн. (з ПДВ) за 1 м³.

Отже, послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «ВОДОКАНАЛ».

Згідно з частиною першою статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» споживачі житлово-комунальних послуг діляться на індивідуальних та колективних, а саме:

- індивідуальний споживач - фізична або юридична особа, яка є власником (співвласником) нерухомого майна, або за згодою власника інша особа, яка користується об'єктом нерухомого майна і отримує житлово-комунальну послугу для власних потреб та з якою або від імені якої укладено відповідний договір про надання житлово-комунальної послуги;
- колективний споживач - юридична особа, що об'єднує споживачів у будівлі та в їхніх інтересах укладає договір про надання комунальної послуги.

Відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавцями комунальних послуг з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення є суб'єкти господарювання, що провадять господарську діяльність з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення.

Відповідно до пунктів 5.1 - 5.3. Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:

- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо;
- подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей характеристик, якісних показників, тощо;
- наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);

- відсутність суттєвої різниці в цінах; взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

Взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.

Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.

Згідно з абзацом другим частини першої статті 1 Закону України «Про природні монополії» товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами).

Таким чином, послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення не мають замінників.

Отже, за таких обставин товарними межами ринку є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Відповідно до вимог пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.

Згідно з інформацією, наданою КП «ВОДОКАНАЛ» листом від 18.02.2022 № 35 (вх. № 70-01/969 від 11.04.2022), останнє у період 2020 – лютий 2022 року надавало послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на території міста Лебедин Сумської області.

Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є територія міста Лебедин Сумської області, на якій розташовані мережі, що перебувають у власності та/або користуванні КП «ВОДОКАНАЛ».

Відповідно до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.

У період 2020 – лютого 2022 КП «ВОДОКАНАЛ» було єдиним суб'єктом господарювання, яке надавало послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у місті Лебедин Сумської області.

В зазначений період структура ринків зазначених послуг не змінювалась.

Отже, часовими межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначено період 2020 – лютий 2022 років.

Відповідно до пункту 9.2. Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

Ринок послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення характеризується наявністю технічних і адміністративних бар'єрів з огляду на наступне.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за

умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

Окрім цього, основними бар'єрами вступу на ринок послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є обмеження, пов'язані з необхідністю мати в наявності технічні засоби, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що пов'язані єдиним технологічним процесом.

Відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», КП «ВОДОКАНАЛ» у територіальних (географічних) межах території міста Лебедин Сумської області, на якій розташовані мережі, що перебувають у власності та/або користуванні КП «ВОДОКАНАЛ», у період 2020 – лютий 2022 року має ознаки суб'єкта господарювання, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» надання житлово-комунальних здійснюється виключно на договірних засадах.

Частиною другою статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що договори про надання житлово-комунальних послуг укладаються відповідно до типових або примірних договорів, затверджених Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону. Договори про надання комунальних послуг можуть затверджуватися окремо для різних моделей організації договірних відносин (індивідуальний договір, індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем, колективний договір) та для різних категорій споживачів (індивідуальний споживач (співвласник багатоквартирного будинку, власник будівлі, у тому числі власник індивідуального садибного житлового будинку), колективний споживач).

Постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» затверджено Правила надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типові договори про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення для різних моделей організації договірних відносин та для різних категорій споживачів.

Згідно з пунктом 1 Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення останні регулюють відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення, та індивідуальним і колективним споживачем, який отримує або має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019р. № 690» (надалі – Постанова № 85) Правила надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типові договори про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення для різних моделей організації договірних відносин та для різних категорій споживачів викладені в новій редакції (надалі – Правила № 690, в редакції Постанови № 85, Типові договори в редакції Постанови № 85).

Відповідно до підпункту 6 пункту 39 Типового індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в редакції Постанови № 85 споживач має право отримувати від виконавця неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка вартості середньодобового споживання послуг, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуг, але не менше 15 днів), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (крім нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалася ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача). Також підпунктом 17 пункту 42 вказаного Типового договору передбачено, що виконавець зобов'язаний самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснювати перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплачувати споживачеві неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка середньодобової вартості споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуг), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (за виключенням нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалися ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача). Пунктом 47 визначено, що у разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості виконавець зобов'язаний самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснити перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплатити споживачу неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка вартості середньодобового споживання послуги, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуги, але не менше 15 днів), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (крім нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого здійснювалася ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача).

Підпункт 17 пункту 30 Типового договору з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в редакції Постанови № 85 передбачає обов'язок виконавця самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснювати перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплачувати споживачеві неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка середньодобової вартості споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуг), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (за виключенням нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалися ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача). Відповідно до пункту 33 у разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості виконавець зобов'язаний самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснити перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплатити споживачу неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка вартості середньодобового споживання послуги, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуги, але не менше 15 днів), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (крім нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого

відбувалися ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача).

Абзацом другим частини третьої статті 6 Цивільного кодексу України передбачено, що сторони в договорі не можуть відступити від положень актів цивільного законодавства, якщо в цих актах прямо вказано про це, а також у разі, якщо обов'язковість для сторін положень актів цивільного законодавства випливає з їх змісту або із суті відносин між сторонами.

Згідно з частиною першою статті 203 Цивільного кодексу України зміст правочину не може суперечити цьому Кодексу, іншим актам цивільного законодавства, а також інтересам держави і суспільства, його моральним засадам.

Частиною першою статті 648 Цивільного кодексу України передбачено, що зміст договору, укладеного на підставі правового акта органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування, обов'язкового для сторін (сторони) договору, має відповідати цьому акту.

Відповідно до пункту 5 Правил № 690 в редакції Постанови № 85 послуги надаються споживачу згідно з умовами типового договору про надання послуг, що укладається з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про житлово-комунальні послуги», та вимогами цих Правил.

КП «ВОДОКАНАЛ» листом від 18.02.2022 № 35 (вх. №70-01/969 від 11.04.2022) надало, зокрема, копії 5-ти діючих договорів: дві копії договорів з індивідуальним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (без обслуговування внутрішньобудинкових мереж) – з гр. *(конфіденційна інформація)* (договір від 20.07.2021 № б/н), з гр. *(конфіденційна інформація)* (договір від 14.07.2021 № б/н); три копії договорів з індивідуальним споживачем у будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання – з гр. *(конфіденційна інформація)* (договір від 27.07.2021 № б/н), з гр. *(конфіденційна інформація)* (договір від 02.08.2021 № б/н), з гр. *(конфіденційна інформація)* (договір від 26.08.2021 № б/н) (надалі - Договори). За результатами аналізу цих договорів Відділенням встановлено, що це єдина форма для всіх споживачів категорії «населення».

Дані Договори були укладені на виконання положень Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

Разом з тим, аналізом Договорів встановлено, що вони не відповідають Типовому індивідуальному договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та Типовому договору з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, в редакції Постанови № 85.

В Договорах з індивідуальним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (без обслуговування внутрішньобудинкових систем), укладених зі споживачами, КП «ВОДОКАНАЛ» не визначено розміру неустойки (штрафу, пені) (частина друга статті 26 Закону України «Про житлово-комунальні послуги»), яку воно зобов'язано сплатити споживачу у разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості, що фактично позбавляє споживача цього права, гарантованого нормами Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

В цих Договорах також відсутні положення, передбачені Типовим індивідуальним договором про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в редакції Постанови № 85, зокрема стосовно:

- обов'язку виконавця послуг контролювати дотримання установлених міжпівірочних інтервалів для засобів вимірювальної техніки, які є складовою частиною вузла комерційного та розподільного обліку;

- обов'язку виконавця послуг протягом п'яти робочих днів надсилати управителю або відповідним виконавцям скарги споживачів щодо надання комунальних послуг у разі, коли вирішення таких питань належить до повноважень управителя або інших виконавців послуг;

- права споживача на усунення протягом 50 годин, якщо інше не визначено законодавством, виявлених недоліків у наданні послуг;

- встановлення строку, (у строк визначений Законом України «Про доступ до публічної інформації»), у який споживач має право одержувати, у строк, визначений, інформацію про тарифи, розмір місячного платежу, структуру тарифу, норми споживання, порядок надання послуг, їх споживчі властивості, нарахування плати за послуги, отримані ним платежі.

Окрім того, в пункті 18 цих Договорів міститься положення про те, що оплата послуг здійснюється споживачем не пізніше 20 числа місяця, що настає за розрахунковим періодом, якщо інше не передбачено договором, в той же час пункт 33 Типового індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, в редакції Постанови № 85, встановлює: «споживач здійснює оплату за цим договором щомісяця не пізніше останнього числа місяця, що настає за розрахунковим періодом, що є граничним строком внесення плати за спожиті послуги».

В Договорах з індивідуальним споживачем у будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання КП «ВОДОКАНАЛ» не включено до пункту «Виконавець зобов'язаний» норми щодо обов'язку останнього «самостійно здійснювати перерахунок вартості послуг за період ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості послуг, а також сплачувати неустойку (штраф, пеню) у розмірі ___ відсотків суми здійсненого перерахунку вартості послуги».

Окрім того в цих договорах відсутні положення, передбачені Типовим договором з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в редакції Постанови № 85, зокрема стосовно:

- обов'язку виконавця контролювати дотримання установлених міжпівірочних інтервалів для засобів вимірювальної техніки, які є складовою частиною вузлів комерційного обліку;

- обов'язку виконавця прибути на виклик споживача для перевірки якості надання послуги у строк не пізніше ніж протягом однієї доби з моменту отримання відповідного повідомлення споживача.

Відсутність вищезазначених положень в укладених КП «ВОДОКАНАЛ» зі споживачами договорів позбавляє споживачів права на отримання неустойки (штрафу, пені) за порушення КП «ВОДОКАНАЛ» своїх зобов'язань, та може призвести до необґрунтованих нарахувань за вказані послуги у разі їх надання не в повному обсязі або зниження їх якості, суттєво звужує їх права та обов'язки надавача послуг, тим самим може призвести до ущемлення інтересів споживачів.

За інформацією КП «ВОДОКАНАЛ» наданою в листі від 23.02.2023 №53 (вх. № 70-01/460 від 23.02.2023) на вимогу голови Відділення про надання інформації від 02.02.2023 № 70-02/С-402 зазначено, що у період з 04.02.2022 по 31.01.2023 років КП «ВОДОКАНАЛ» не уклало договори зі споживачами з урахуванням внесених Постановою № 85 змін до типових договорів та не інформувало споживачів щодо приведення положень вже укладених договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення до положень Типових договорів в редакції Постанови № 85.

Укладення КП «ВОДОКАНАЛ» договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у редакції, що не відповідає Типовим договорам, в редакції Постанови № 85, звужує права споживачів у відносинах із

КП «ВОДОКАНАЛ» як з виконавцем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та може призвести до ущемлення їх інтересів.

Такі дії КП «ВОДОКАНАЛ» були б неможливі за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких послуг.

За відсутності конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначених послуг.

В той час, коли КП «ВОДОКАНАЛ» є єдиним надавачем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, стосунків з яким неможливо уникнути, його експлуатуюча поведінка завдає шкоду інтересам споживачів, слабка позиція яких використовується на власну користь через відсутність альтернативних джерел отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Враховуючи наведене, бездіяльність КП «ВОДОКАНАЛ», яка полягає у неприведенні діючих зі споживачами договорів щодо надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення до положень Типових договорів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019р. № 690», містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Ураховуючи вищенаведене, на підставі статей 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», частини першої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ «ВОДОКАНАЛ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ЛЕБЕДИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ»

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Припинити бездіяльність, яка містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунути причини виникнення цього порушення і умови, що йому сприяють шляхом:

1. Укладання зі споживачами договорів про надання послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (у тому числі публічних договорів приєднання) відповідно до Типових договорів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019р. № 690».

2. Інформування споживачів, з якими укладені договори з індивідуальним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, умови яких не відповідають Типовим договорам, про можливість переукладання та/або внесення змін до них на предмет відповідності Типовим договорам.

Про виконання рекомендацій повідомити в електронному вигляді на електронну адресу Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (e-mail: khrv@amsu.gov.ua) та у паперовому вигляді на адресу Відділу досліджень і розслідувань в Сумській області Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (вул. Харківська, 30/1, м. Суми, Сумська область 40035) в двомісячний строк з дня отримання рекомендацій із наданням копій підтверджуючих документів.

Звертаємо увагу, що згідно з частиною другою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Крім того, відповідно до частини третьої статті 46 вищезазначеного Закону, за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК